

Förord

Ungas svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden ökar när arbetslösheten ökar. För många blir utbildning vägen in till arbetsmarknaden – och bristen på utbildning i allt högre grad en belastning. Vi gav forskaren Jonas Olofsson i uppdrag att beskriva denna utveckling och beskriva hur utbildning i allmänhet och folkhögskolorna i synnerhet skulle kunna bidra till att förbättra situationen för unga. Resultat är denna rapport. Rapporten pekar entydigt på att mer mångfacetterade ungdomsinsatser och ökat stöd till Folkhögskolorna är viktig för att förbättra ungas situation i arbetslivet.

Utbildning har starkt positiva effekter på arbetsmarknaden och påverkar också positivt individens resurser och handlingsmöjligheter i andra avseenden. Ett stort antal unga vuxna med enbart grundskoleutbildning befinner sig i en mycket svår situation. De är överrepresenterade bland de arbetslösa, underrepresenterade bland de förvärvsarbetande och kan i mycket lägre grad än sina jämnåriga förlita sig på ekonomiskt stöd från föräldrarna.

Rapporten understryker behovet av extra utbildningsinsatser riktade till den grupp som idag har svårigheter att fullborda gymnasieskolans utbildningar och som i mycket hög grad drabbas av exkluderings- och försörjningsproblem.

Rapporten ger en bild av folkhögskolorna som en potential som inte utnyttjas fullt ut. Inte minst när det gäller att nå elever från mindre gynnade sociala miljöer och när det gäller att nå elever med invandrarbakgrund.

De uppföljningar som gjorts av folkhögskolornas arbete visar att de skulle behöva spela en större roll och att större satsningar på denna skolform skulle innebära att fler unga vuxna skulle få möjlighet till fullbordad gymnasieutbildning, arbetslösheten i denna grupp skulle minska och kommunernas socialbidragskostnader minska. Rapporten pekar dessutom på behovet av att förtydliga de regelverk som styr folkhögskolorna. Ett sådant område rör det kommunala uppföljningsansvaret. 20 procent av folkhögskolornas elever utgörs av ungdomar i åldrarna 18-20 år. Idag ersätts inte de skolor som tar på sig utbildningsansvaret för dessa unga från kommunerna, inte heller är det självklart att eleverna ersätts för sina merkostnader i form av resor eller måltidskostnader. Kanske borde kommunerna betala skolpeng för de under 20 år som inte uppnått gymnasiekompetens enligt samma modell som man ersätter fristående skolor?

Rapporten pekar på en allvarlig situation för många unga, men den ger även förslag på förändringar som skulle kunna göra folkhögskolorna till en ännu viktigare resurs för ungas möjligheter i samhället.

Vår förhoppning är att rapporten blir ett viktigt bidrag till debatten om det svenska utbildningsväsendets betydelse och för diskussionen om folkhögskolornas viktiga roll i detta.